

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:
 Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
 Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Felolós szerkesztő: Társ-szerkesztő:
Dr. Prok Gyula. Sztempák Jenő.
 Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket
 elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyházán,
 Iskola-utca 13-ik szám.
 Egyes szám ára 10 krajczár.

Gyalogsági laktanya.

El kell ismerni Nyiregyháza városáról, hogy van benne akaraterő és vállalkozási hajlam. Csaknem merész játékos, aki ugyan veszthet, de sok, sőt túlnyomó esélye van arra, hogy nyer.

Ennek a két tulajdonságnak köszönheti fényes karrierjét, azt, amely alig másfél évszázad alatt az elhagyott pusztaságból az országnak — népességre nézve 27-ik, kulturális és egyéb tekintetben pedig igen jelentékeny városává emelte.

Van esze s elég önzetlen ahhoz is, hogy fejlődésében, céljaiban és tevékenységében a jövő nemzedékek érdekeit vegye irányadóul, ha talán az az élők muló megterhelhetését követeli is. — Gondolkozik, tesz és áldoz, hogy annál szilárdabbá tegye a jövő idők reményteljes fejlődésének alapjait. És épen azért ennek a városnak lehet ellensége, sok ember elfogultságából, vesztett érdekből s más egyéb kevésbbé tiszteltre méltó okokból, hanem azt a rosszakarója is kénytelen elismerni, hogy munkásságával példát nyújt, ügyességével és spekulatív tehetségével szokatlan eredményeket ér el, s hogy a szó szoros értelmében ambiciózus város.

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

„Okotatója és a külföld.”

Vigjáték 2 felvonásban.

Személyek:

Sapapa Gyula, az „Okotatója és a külföld” irodalmi vállalat utazója.
 Lavina Viktor, az „Okotatója és a külföld” irodalmi vállalat utazója.
 Bokross Ferenc, földbirtokos.
 Lárilettó, szobalány.
 A logika örök törvényei.

Idő: jelenkor. Hely: Bokross birtokán.

Első felvonás.

Bokross dolgozó szobája. Izléstelen, de egyszerű butorzat. A könyvpolcon „Az örült”, „Fair play” és más rópiratok. Az íróasztalon egy papírvágó kés. A sarokban Ceres szobra. A szőnyegen foltok, a melyek nem tisztítanak.

Sapapa: (hévvel) Ennni vagy nem enni! ez itt a fő kérdés! Ős czilinderemben kopik már a bélés! Meghódítom ezt a czudar, gyarló népet s nem szenvedek ilyen botrányos éhséget! (Egy karszékre rogy) De tán elég már a lyrából. (Hirtelen felugrik) Meg kell döbentennem, meg kell törönnöm! Oh! kézzszólás géniusza! önts belém lelkedet! Próbáljuk csak! Hogy is fogom kezdeni! Igen . . . Sapapa vagyok . . . (mintha be-

Egy uj s mondjuk ki — hasznosnak ígérkező tervéről tudunk megint. Egy egész gyalogezred részére akar laktanyát építeni.

A terv pénzügyi részével hamar készen van. Akár az italméresi jog kártalanítási tőke maradványt összeget folyósítja az építés céljaira, akár megfelelő kölcsönt realizál: a szükséges tőkével minden nagyobb áldozat hozatal nélkül rendelkezik. — Marad még két kérdés nyitva. Az első az, kap-e katonát, illetve a hadügyi kormány elfogadja-e az ajánlatát? a másik pedig, vajlon a városnak és a város gazdasági életének valamelyes előnye származik-e abból, ha egy gyalog ezreddel szaporodik a lakosság létszáma

Az első kérdéssel sebtiben végezhethünk. A munkácsi hadkiegészítő kerület egyetlen alkalmas és kifogástalan gyalogsági laktanyával sem rendelkezik. Ungvárott a különben nagy arányú laktanya nedves és egészségtelen annyira, hogy a hadtestparancsnokság kérelmére a hadügyi kormány több alkalommal felmondotta a városnak a bérletet s pusztán a város siralmas pénzügyi helyzete fölötti szánalomnak tudható be, hogy a katonaság ma is megszállva tartja. A kerü-

let többi helyőrsége alig számít, már csak azon oknál fogva is, hogy a munkácsi várból a katonaságot rövid idő alatt ki kell vonni egy törvény rendeleténél fogva, amely azt nemzeti műemléknek nyilvánította

Ezek szerint a város terve mindenestre kedvező pillanatban erkezend a hadügyi kormányhoz, amely nem fog Nyiregyházának kosarat adni.

A gazdasági életre háramló azonban sem aaptalan remény. — Igaz ugyan, hogy a nagy lovaslaktanya építéséhez fűzött várakozások vérmes eredményei számottevő hányadban elmaradtak. Hanem ennek oka nem a katonaság improductív minőségében van. Az itt elhelyezett huszárezred gazdasági függésbe a város lakosságával az ezred szűkkeblősége miatt nem jött, s mai napig is corpus separatum. Mindamellett a huszárezrednek a város gazdasági életére gyakorolt előnyös kölcsönhatását kétségbe vonni nem lehet. Hogy csak egyet emeljünk ki: Nyiregyházán az építés ügy fejlődése szoros okozati összefüggésben van a huszárezrednek városunkban történt elhelyezésével, csaknem oly fokig, hogy a bérházakban egyenesen tulprodukció állott be.

Azok az okok, amelyek az itteni huszárezred elkülönülésére vezettek

mutatkoznak) Uram! végtelen örvendek! én az „Okotatója és a külföld” című társadalmi, művészeti hetilap tisztánimeni megbizottja, külső munkatársa, belső . . . (Hirtelen körülnéz) Ah! irodalommal is foglalkozik! „Az örült”! hisz ez pompás! meg van a fonál, melyből aztán ügyes átmenettel rohamot fuvok s az egész vonal megadja magát! Sapapa fogadj kézzszoritásmat! (kivülről csengő hangon énekel valaki) Ah! mi ez! E hang mily isteni, mily tiszta! Szerződöttném mindjárt a Folies capriceba! (Léptek zaja, az ajtó felpattan és belép Lárilettó).

Lárilettó: (meghökkenve) Jesszusom!!

Sapapa: (félre) Mily bájos gyermek, mily csinos anyag! (fenn) Engedje meg bájos ismeretlen, hogy bemutatam magam, én Sapapa vagyok . . . egyidejűleg kérem önt, térjen magához sans géne s végre bátor vagyok önt a következő jóhírnévű közmondásokra figyelmeztetni: time is money, az éhség a legjobb szakácsné, és végre: alkalom szüli a tolvajt (hirtelen átkarolja Lárilettót és megcsókolja).

Lárilettó: De uram . . . ! izé . . . hagyjon el . . . segítség! (ki akar rohanni) Én Lárilettó vagyok . . . Bokross . . .

Sapapa: (visszatartva őt) Hallja maga Lárifári! ne óbigasson, a hangszálai szenvedni fognak s a magas c-nek fucsok! hanem (selyem zsebkendőjét Lárilettó szájába dugva) csak lassan . . . látja ezt a papír-

vágó kést . . . ha csak egyet is moccan . . . (mozdulatot tesz, mintha a nyakát levágná). És most kérem valamire. Adjon hat forintot, fényképevel együtt s jövő héten az „Okotatója és a külföld”-ben fogja látni képmását, életrajzával együtt s ismerni fogja az egész művelt világ s én imádni fogom örökké, mint Petrarca Lauráját, mint Hero Leandert és mint Singer az ő Wolfnerét! Ugy-e fényes ajánlat! És mivel a cselekvési szabadság korlátozásának esküdt ellensége vagyok: hulljon le a bilincs! (kiveszi Lárilettó szájából a zsebkendőt).

Lárilettó: (fuldokolva) Nyomorult! (ájulatlan terül el a földre).

Sapapa: (idegesen kimotozza Lárilettó zsebeit, melyből puderes skatulyák stb. hullnak ki, végre diadalittasan kihuz egy erszényt). És mostan fel Kytherébe! a fehér ló éttermelett! még pediglen Allegretto, adjó édes Lárilettó! (ajtón el).

Alkonyodik. Lavina belép, nem veszi észre a padlón elterülő Lárilettót.

Lavina: A félhomály ugyan par excellence legyötokra s nem látogatásokra alkalmas . . . hanem az üzlet mindenké előtt . . . ez elvem . . . Ma különben jó napom volt. Ujságunk számára 24 fényképet, 420 életrajzot és 150 forint kasszáit aquiráltam. — Mondhatom, jól fogadtak mindenütt. Par excellence az első benyomásra fektetem a fősulyt . . . Biztos fellépés . . . (Lárilettóra lépve) Jaj! mi ez!

még a gazdasági forgalom terén is, a gyalogságnál teljesen hiányoznak. A huszárság a maga ferde arisztokratikus önértékelésén kívül maradt a polgárság körén, míg a gyalogság, mint a katonaság demokráciája, már hajlaimainál fogva is közelebb tartozik a polgárság érdekéhez. Ebből következik a gazdasági forgalom nagyobb elevelege is a két tényező között.

A gyalogság előnyére kell elszámolnunk továbbá azt a körülményt is, mikép az ezred által a gazdasági forgalomra gyakorolandó hatás alig különbözik a huszárezred által tényleg gyakorolt hatástól, vagyis a két fegyvernem szerinti ezredek szükséglete mennyiségben és értékben alig mutat számba vehető különbséget. Ellenben a várostól igényelt laktanya építési költségek 100 ezrekre menő különbséget jelentenek a gyalogsági laktanyánál. E szerint sokkal csekélyebb tőkével ugyanazon kereskedelmi és gazdasági forgalom emelkedésére lehet el.

A városi tanács tervének életrevalósága már ezen indoknál fogva is minden kétségen felül áll.

A társadalmi élet felelevenítése tekintetében egy egész gyalogezred tisztikarának várásunkba való beköltözéséből várható erkölcsi nyereség, jölehet az adott viszonyok között különös nyomatékkal bír, — ez idő szerint csak másod sorban vehető a döntésnél irányadóul. Fő a város és lakosságának anyagi érdeke.

Ez irányban a terv megvalósítását javálja egy, már említett tény. Bérházakban tul. produkció van, a melynek a következménye a házak értékének egészszégtelen állapotokra valló leszállása. Hogy a 40 tagból álló

tisztikar egyidőben történő beköltözése a házak forgalmi értékének emelkedését vonandja maga után, kétséget alig szenvedhet, s ezzel az összes lakások száma is apadni fog.

Egyelőre a város tanács kezdeményező lépését szíves örömmel üdvözljük.

Közügyek.

— **Gyalogsági laktanya Nyiregyháza.** Egy több oldalról és többször hangoztatott nagyobb szabású eszme lépett legközelebb a megvalósulás első stádiumába: egy Nyiregyháza létesítendő gyalogsági laktanya eszméje. Még mikor a lovassági nagy laktanya fejeitése szóba került, akadtak sokan, akik akkor is azt hangoztatták, hogy jobb volna helyette gyalogsági laktanyát építeni. Akkor azonban ez a felfogás győzött, hogy miután Nyiregyháza és az egész Szabolcsvármegye lakossága mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozik, a lovassági laktanya a lakosságra nagyobb előnyökkel jár, már csak a széna és zabszükségletnek helyben történő beszerzése révén is. A lovassági nagy laktanya immár meg van. Most *Benes László* polgármester adott be egy előterjesztést a képviselőtestülethez egy gyalogsági laktanya építéséről, illetve az e célból szükséges előtanulmányok megtétele iránt. A városi tanács hétfőn délután tartott ülésében foglalkozott az előterjesztéssel, s azt a pénzügyi és gazdasági szakosztályhoz tette át.

— **Hirdetmény.** Hivatkozással az 1890. évi I. t. cz. 23. §-ára közhírré tétetik, hogy a törvényhatóság útdadó kötelezettek tartozásainak 1898. évi egyéni kivétele 1898. év április hó 26-ik napjától kezdve, május hó 10-ik napjáig tartó 15 napon át a városi adóhivatal hivatalos helyiségében közszemlére kitétik, mely időtartam alatt azt az érdekeltek megtekinthetik, s a sérelmesnek tartott kivétel ellen Szabolcsvármegye közgazdatisz birodalmi bizottságához intézendő beadvánnyal felszólalhatnak. Nyiregyháza, április 23. *Májerszky Béla* h. polgármester.

— **Nyiregyháza város képviselőtestületének** a héten pénteken délutánra tervezett közgyűlése — közbejött akadályok miatt — csak a jövő héten fog megtartatni.

A népgyűlés.

Vasárnap délelőtt folyt le a városházán a csizmadiaszín előtti részén az a népgyűlés, amelyet a nyiregyházi függetlenségi és 48-as párt az Ausztriával újabb 10 évre kötendő kiegyezés és kapcsolatban a quóta kérdése feletti nyilatkozás czéljából rendezett s amelyre *Kossuth Ferenc* is megírt levelettel néhány képviselőtársával.

Kossuth Ferenc ünnepélyes fogadtatására nagyban készült a párt, a fogadtatásból azonban egy félreértés következtében mi sem lett. — Kossuth egy levélben ugyanis arról értesítette Beniczky Miksa pártelnököt, hogy ő vasárnap reggel érkezik meg. Szombaton este azonban egy szűköny azt tudatta ugyancsak Beniczkyvel, hogy Kossuth csak délelőtt érkezik a Debreczen felől jövő vonattal. Kossuthot tehát ekkor készülték fogadni, úgy de ő a reggel Miskolcra felől jövő vonattal megérkezett, akkor pedig senki se várta.

A népgyűlésre Nyiregyháza érkezők meg szombaton este *Hentaller Lajos* és *Papp Elek* országgy. képviselők, akik a Koronában szálltak meg, ugyancsak bejött Nyiregyháza *Kállay Leopold*, a bogdányi kerület országgy. képviselője is.

A népgyűlés délelőtt 11 órákor vette kezdetét. — Az érkező képviselőket a nagy számban összegyűlt hallgatóság zajos eljenzésekkel és kalaplengetéssel fogadta.

Előben *Beniczky Miksa* volt országgy. képviselő, pártelnök szólott a hallgatókhoz, előadván, hogy a népgyűlést politikai pártszínezet nélkül akarta egybehívni, minthogy azonban erre hatósági engedélyt nem kapott, a függetlenségi párt gyűlése gyanánt hívta össze azt, a gyűlésen azonban szívesen látnak más politikai pártokhoz tartozókat is. Ezután bemutatta az országgy. képviselőket s Kossuth Ferencnek adta át a szót.

Kossuth Ferenc gyakori helyeslésekkel és eljenzésekkel megszokított majdnem egy óra hosszat tartó beszédében fejtegette ezután az önálló vámtérület és nemzeti bank előnyeit, illetve az Ausztriával közös vámtérületről a magyar mezőgazdaságra és iparra haruló hátrányokat.

Épen a tizenkettőt kezdték harangozni, mikor beszédét az országgy. fejtezte be, hogy a népgyűlésből az országgyűléshez intézendő felirati javaslatot elfogadásra ajánlotta.

Lárléltő: (főleszmélve s önkéntelenül zsebe után nyulva; halkán) Kirabolt! (fenn) Mit! maga nyomorult, még itt van!? (felugrik s jól a szeme közé néz Lavinának; félre) hisz ez más szörnyeteg . . . de oly ismerősek arcvonásai!

Lavina: (hozzáugrik) Bocánat, hogy megzavartam édes álmat, én Lavina Viktor . . . par excellence író vagyok és Bokross urat keresem . . .

Lárléltő: (hirtelen egy eszmétől megragadva) Arczáltan gazember! Ismerlek én még téged Lavina Ignác korodból . . . te aljas hitszegő . . . Pesten a cseledezéssel intézetben tiszser ígértél házasságot . . . s tizenegyszer csalál meg . . . de most kezeim közé kerültél! (félre) ah! milyen édes a bosszu!

Lavina: (megdöbbenve) Ah! Lárléltő! Ignác korszakom par excellence bájos alakja!

Lárléltő: (kirohánva) Segítség! segítség!

Lavina: (ábrándozva) Hova tűntek ti arankamentes szép napok!

A fenékajtón betódul egy béres, két ispán, három kocsis, négy leányzó és Lárléltő; mindnyájan lámpásokkal, vasvillával, lapattal, dorongokkal, seprűkkel felfegyverkezve, kiabálva: Hol, hol van a gazember? Hadd menjünk keresztül a gaz lelken!

Lavina: (félre) most vagy soha! Szuggerálni fogom e csöcselket beszédem hatalmával. (Fenn) Tisztelt uraim és hölgyeim! Igen örvendek a főmegek megjelenésnek . . .

s hajlandó vagyok en-gros árakat számítani. Életrajzokat fényképpel együtt kész vagyok az „Okatotja és a külföld”-ben fejenként 3 forintjával közzétenni . . . mondhatom, hogy par excellence jutányos árak . . .

Lárléltő: Ne hallgassatok rá . . . a csalóra . . . meglopta a zsebemet . . . a szívemet . . . a becsületemet, üssétek . . . verjétek . . . döngessétek . . . mindörökké Amen!

A seprűk, vasvillák, lapátok megkezdik működésüket. Tolongás . . . jajveszék . . . Lavinára az ütések és szitkok özőne hull.

Lavina: (elhaló hangon) Bűnöm csak egy volt . . . az erény par excellence!

Függöny.

Második felvonás.

Bokross dolgozó szobája. Az íróasztal felfordulva, Ceres szobra három darabra törve. Rőpiratok . . . könyvek, írományok szerteszét a földön Seprű-törödékek stb. Költői rendtelenség.

Bokross (reszkető hangon) Huszonnegy órai távollét és ime a pusztlus! Oh! vétkes könnyelműség! töredék mindenfelé és oh jaj! (meglátva a szoba sarkában a három darabra tört szobrot) Ceresem, ifjuságom művészi alkotása szétzúzva a porban fetreg! Ez sok! . . . sok . . . ! határozottan sok . . . ! oh én szerencsétlen! (zokogva a szobor romjaira dől; az ajtóban Lavina jelenik meg, arca angol tapasztakokban bővelkedik, orra megdugadva, sánlító)

Bokross: (idézve)

Lelkemnek világa, egyensúlyát veszte
Az eszmem belőle örökre kiirtva
Hol van gyógyító ír sajgó sebeimre?

Lavina: Uram! oh csillapulj! jelen van Lavina!

Bokross (felrezenve) oh jaj! megint egy töredék!

Lavina: Oh! drága uram! én Lavina vagyok, az „Okatotja és a külföld” munkatársa, fogadjja részvételem. En is az Ön házában vagyok áldozatja . . . megfogya bár de törve is . . . segédkezett nyujtok Önnek mester . . . engedje meg . . . hogy megcsókoljam kezét . . . én Lavina meghajlok a művészet ő nagysága előtt.

Bokross (meghatottan) Köszönöm uram az emberiség nevében (Szezeit törülgetve) de hát izé . . . hogyan jutott az angol tapasztakhoz?

Lavina: Keserű tapasztalatok árán! Tegnap történt . . . betértem ide eme szent hajlékba . . . hol a muzsák . . . jaj a hátam! . . . találkát adnak egymásnak s bámulva tapadt szemem a művészi alkotásra. Ugy-e bár Napoleon ábrázolta amint átkel a Berezinán? A hős arca éle mily klasszikus, az alap gondolat mily plasztikus!

Bokross (megbotránkozással félre) oh én teremtem! ez az én földmívelésügyi isten-nömet Napoleonnak nézi! (fenn) Igen uram! iskola alapító vagyok.

A „törvényhozó testület”-hez címzett felirati javaslatot a közeli r. kath. templom harangjának zúgása közben kezdte felolvasni fogalmazója Mikecz József, aki azonban haszontalan igyekezett a harang szavát tulkibálni s ez ok miatt a Beniczky Miksa felhívására a terjedelmes kérvénynek csupan kérelmi részét olvasta fel, felkérve a négyülésen jelenvölköket, hogy annak mennél tömegesebb aláírása céljából Nadasi Lajos pártalelnök üzehelyiségébe fáradjanak el.

A hallgatóság ezután Papp Elekét kívánta hallani, aki rekedtsége dacára engedett a közhajnak. Beszédje elején a nyiregyházi legutóbbi képviselőválasztás eredményével foglalkozott, amelyről tudvaleg a szabadelvű párt győzött 27 szótöbbséggel. Ennek a kérdésnek a további fejtegetését azonban Szatler Ferenc rendőrkapitány, hivatkozással arra, hogy a gyűlésnek nem az a tárgya, nem engedte meg.

A rendőri közbeavatkozás természetesen nagy feltűnést keltett s úgy a szónok mint a többi képviselő és a hallgatóság részéről is heves tiltakozásokra adott alkalmat, sőt Hentaller Lajost is szólásra készítette, aki azonban valósággal tapintatosan mihamar a gyűlés tulajdonkepeni tárgyára tért át és terelte át a közfigyelmet is.

Végül Beniczky Miksa rekesztette be a gyűlést, annak kimondásával, hogy a kérvény benyújtására dr. Mészó László orsz. képviselő fog felkérni.

A hallgatóság a rendőri közbelépés miatti izgatottság mellett is rendszeren osztott szét és folytonos éljenzések között kísérte a vendég képviselőket a Koronába, ahol bankett volt.

A képviselők a délután folyamán néhány látogatást tettek. Papp Elek a 1/2 7 órai vonattal Debreczen felé. Kossuth és Hentaller pedig 1/2 10 órakor Miskolcra utaztak el.

Széchenyi estély.

A nyiregyházi kereskedő ifjak önképző egyesülete, mint minden évben, úgy ez idén is kegyelettel adózott a „legnagyobb magyar”: gr. Széchenyi István emlékezetének.

A minden ízében sikerült estélyt a Korona vendéglő nagytértermében tartották meg, amely egészen megtelt előkelő, nagybobbára hölgyközönsséggel.

Lavina: Engedje meg, hogy megismeressem Önt a világgal. . . . a genie ne legyen elrejtve. . . . Bár porba hullt a lángész műve. . . . (megindulva) jaj a bordám! . . . .

Bokross (megilletődve) Nemes barátom. . . . hogyan történt? . . . előbb megszakította elbeszélését. . . .

Lavina: . . . hol is hagyta el. . . . igen. . . . térdre borulva bámultam, midőn egy női alak élen durva csöcselékham tört rám. . . . s ime. . . . látja uram ezt az útést északkeleti irányban! ez Lárilettó nevű furia műve. . . . s a romboló vihar itt e szobának dult. . . .

Bokross: Hah! ezért meglakol az egész tanya!

Lavina: Csak nyugodtan uram! Előbb lapom számára életének főbb mozzanatait sziveskedjék felsorolni s tudja meg, ha az utókor Smith Ádámot és Phidiaszt emlegetni fogja, ugyanakkor kegyelettel fog megemlékezni a lángelméjű Bokrossról is, kiből a gazdász és szobrász par excellence szerencsésen egyesült.

Bokross (a gyönyörtől megbokrosodva) Jer a keblemmre. . . . te édes. . . . angol tapasz. . . . (Egymás nyakába borulnak)

Lavina: Áldom végzetemet, mely vendégszerető házamba jutattott. . . . jaj a hátam! aah — brrrr! (írón s papírosít vesző) édes atyád foglalkozása?

Az estélyt a Benczi Gyula zenekara nyitotta meg egy opera nyitányval.

Azután a városi dalegylet hatásos éneke után Haas Ignác lépett az emelvényre s olvasta fel Széchenyiről írott, széles látókörű tanulmányát, amelyet a felolvasó ur sziveségéből más helyen egész terjedelmében közlünk.

A felolvasás után Szabó László ügyvéd-jelölt szavaltta el nagy hatással dr. Járóssy Sándor következő alkalmi költeményét:

Rege Széchenyiről.

Végig tekint a multon, az elveszett időn,
És elkalandoz újra a tavóba, midőn
Először fedte keblét a csillago ruha,
A melyt úgy rajongott, a hogy nem fog soha!
Azán feltűnik újra az átél sok esata,
Ahol küzdött zsihongva a csészárook hada,
Azán vége, vége. Az emlék megszakad,
Megjött a beke napja. Azóta száll a nap,
Meg ismét megvirrad. S meddön száll az idő,
Semmittevése élni oly szörnyű, remítő,
Ezt érzi. S tenni vágyik és vágya névtelen,
Azt tudja csak, hogy élni úgy tud, ha küzelem
Betölti napjait. A jövőbe vágyva néz,
Lelkének röpte bátor, vágya oly merész!
Alkotni, hatni vágyik, teremtani nagyot,
Névtét hogy emlegesse a késő századok!
Nehéz kebléből egy mely sóhaj felszakad
S felváltják hallgatását a fájdalom szavak:
„Testemben az erő dul, emésztli önmagát,
Szívemben ég a vágy és tárgyára nem talált,
Agyamban szong az eszme s hiányzik az alak,
Melyet magára öltve — terem a gondolat!
Tevelgő vágyak, eszmék, csak egy czelt adjakot,
Mely tetterőm lékösse s én azé vagyok!”

Elhallgat. És im a esendben láthatlan szellemek

Híván, esábitva, esdve beszélni kezdenek:

„Oh! jőj velem már megkezdett utadon,
A harszi diésőség utját mutatom!
Hiszen úgy se tudod már feledni a multat,
A melyben a küzdést szeretni tanultad,
Mögötted a kezdet, előttem a pálya,
Fényet, örömöt, mely kinalva-kinalja,
Ismerrhetsz e szobba a harszi zenélen,
Várlatsz-e különbet a harszi sikerélen,
Mely a szeregeknek elere vezet!
S megszerzi örökre a fejedelmi kegyet!
— Oh! jőj velem már megkezdett utadon,
A harszi, diésőség utját mutatom!”

Elhallgat a szózat. És az idegenben

A ki megszólal, annak nyelve ismeretlen.

Bokross: Hires baromtlenyésző volt.

Lavina (fére) Azt látom! (fenn) Ezen adat tökéletesen elég; ebből következtethetek nőd anygali szépségére, aratásaid minőségére stbbi. . . . most még csak fényképedre van szükségem, jövő hó végén olvasni fogod cikketem, melyet tizenöt hasábra tervezek. . . . most pedig sziveskedjél ötven forintot a költségek fedezésére előlegezni. . . . tudod. . . .

Bokross (lárczáját kivéve átadja a kívánt összegzet) Mindig rendelkezesdre állok. . . .

Lavina: Apropolis! mikor születél? ez is nagyon lenyeges. . . .

Bokross (hosszasan gondolkozik) Precize nem tudom. . . . de a biblia meg fogja mondani. . . . megyek megnézem. . . . Istenem be boldog vagyok. . . . izé. . . . repülök már pajtás el.

Lavina: Oh mennyi bárgyúság egy tömegben!

Sapapa (az ablakon beszól) Lavina kolléga. . . . még egy percz és veszve van. . . . sietve siessen. . . . csak most értesültem az itt létéről; tulajdonképen mit keres itt? Hisz magának Dunántúl a rayonja!

Lavina: Ah ön az! Tudja dunántúl kezd világosodni s így termékenyebb talajt kerestem és találtam is. . . . különben én már eljártam itt kicsiny játékomat (az ablakhoz bizog és Sapapa segítségével kiugrik. Mindkettő el.)

De ő még megérti. És a gyermekevek Emlekei lassan a szívélhez férnek:

„A széles világnak egy szép szegletében
El egy özyveg asszony; dus, — mégis szegényen.
Palotája rozszant, parlogon a földje,
Nincs, ki gazdaságát számba — szerbe szedje.
Ezer gonddal — bajjal nem bir egymagába,
Szerte-széllyllyel züllik szép gazdasága!
Heh! pedig az Isten de meg is áldotta!
Van fekete földje, rozstermő homokja,
Bortermő hegyalja, meg erdődus bérece
S termő földje alatt, kincsét érő érce!
Hah! de mit ér mindez, ha a Tisza-árja
Pusztaít tavasszal hóm-pölyögve járja
És a mit a vizár a jó földbe ott hagy,
Ha le is aratja, — a verembe rothad.
Hiszen megmozdulni nem tud a nagy szába,
Pedig a Tiszának hogyha volna gátja,
A nagy gazdaságnak, ha volna jó utja:
A világnak sorja de nagyot fordulna!
Mennyi hasznát veszi más a folyójának,
Teherrel nagy hajók ha fel s alá járnak.
Mi haszna! Szag meg száz mértöld folyóját.
Mint egy nagy vaskapu, a hegyek elzárják.
Birtokát a nagy viz kétfelé szakítja,
Nincs a két part között sehohem egy hidja.
Igy lesz birtokból könnyű, olesó preda,
Innen is — onnan is huzza a szomszédja.
Nagy gazdaságának csak a sulyát érzi,
Nincs a háznál, a ki segitene: — férfi!
Fiai elmentek a világbá, szerte!
Igy pusztul a szegény özyveg asszony telke!
Hűtlen fia voltát te is mostanáig!
Miota nem láttad béreceid, pusztáit!
És hogy elfeledted, elfogott a kétség,
Vágyaid a munkát mindenütt kerestek,
Csak oda nem hívtak, a hol nagy a szükség.
A hol menteni kell az ő elveszendő kincsét.
Jer! vissza vezetlek! Vár az igaz munka!
Megtalálod ottan kedved feljülva,
Nem könnyű diésőség lesz ottan a részed,
De alkotatsz sokat, nagyot és merészet!
Királyok kegyelme nem boldogít ottan,
De vár az a szegény özyveg — elhagyottan! . . .

És mint a ki hosszú, mely álomból ebred,

Felkiált: „Igaz vagy! Vessz! megyek véled!” . . .

A sikerült estélyt, melynek tisztá jövődelme a tiszta-polgári inségesek felszegelésére van szárvá, a dalegylet éneke rekesztette be, mely utal a társaság az étterembe vonult be, hol a mulatság belenyult a késő éjszakába.

Bokross (belép; hadarva) 1861. április 21 csütörtök este 7 óra 20 és fél percz. . . . ! nos. . . . Lavina barátom. . . . senki. . . . senki. . . .

Lárléttó (beront) Két zszandár akar Nagyságos uralr beszélni. . . . de tüstént. . . .

Bokross (tamolyogva) Két. . . . zszandár! Vezesd be őket. . . . de Lavina fiam. . . . hova tüntel.

Zszandárok (belépnek) Két szedelgőt keresünk Nagyságos ur. . . . hallottuk hogy itt is megfordultak. . . . pedig már nyomukban voltunk a gazoknak. . . .

Lárléttó: Üthetik bottal már a nyomukat; elillantak a jó madarak!

Bokross: Szakadjatok rám ti néma falak!

Lárléttó sirva beszél el az ajándozó Bokrossnak a Sapapa és társával való jelenetét, a zszandárok bamba egykedvűséggel báméskodnak.

A logika örök törvényei megjelennek (éltés hölgyek, száraz alakok, fekete empire ruhában, pas de deuxt táncolnak s hamisan énekelnek.)

Tehetünk-e oh mi arról,
Hogy kimentünk a divatból,
Heje, hajta, huj!
stb stb. stb.

Függöny.

Stívol Vap.

Felhívás előfizetésre!

Az Isten igéje kimeríthetetlen gazdag aranybánya, felhalmozva benne az életnek, a társadalomnak örök igazságai, egyedül biztos vezérelve. Nincs a földön, nincs a világban nemesebb foglalkozás, mint a tudomány bányász-lámpája mellett ott ásni, kutatni ez örökké gazdag aranybányában, mert ez a foglalkozás megőrzi a lélek üdőségét a föld, az anyag fojtó ködében is, felibe emel az élet és világ kicsinyes érdekharcainak s megőrzi a lélek fennkölt szárnyalását.

Ezt azüde tavaszi levegőt érzem én körültem mindenkor, amikor csak a könyvek könyve előttem áll, akár dolgozószobámban, akár a szőzéken. És mert oly magasztos ez a foglalkozás, szeretem is nagyon és ajánlom az embert, a ki létünknek erről a legmagasabb élvezetéről alig tud valamit.

Mi, kik élethivatásunkból kifolyólag ott sáfárkodunk az Isten igéjének gazdag kútfejenél, mindnyájan érezzük ezt, de érezzük azt is, hogy bányászlámpánknak olaját folytonosan szaporítanunk kell, szükségünk van Isten igéjével foglalkozó művekre, egyházi beszédekre.

Örök igazság, hogy egymástól tanulunk és a kölcsönösség tudata parancsolja, hogy mindenki vigyen valamit az oltárra, már vagy aranyat, vagy pordzsját. Az ebből származott köteleességérzet indít arra engem, hogy a legszentebb oltárra én is vigyek valamit, a mi tehetőségemtől telik és viszek ez alkalommal egy kötet egyházi beszédet, ha az én lelkiestestvéreim is támogatának ebben a célomban. Sajtó alá adandó beszédekben sohasem téveszttem szemeim előtt, hogy bizonyos magaslapon kell ugyan állanunk, de a legtöbb helyen köznépek beszélünk, amely csak úgy épülhet beszédeinkből, ha megért. A kötet, melyet közforgalomba bocsátok, 30 egyházi beszédet fog tartalmazni 16—17 iv terjedelemmel és lesz benne minden egyházi és polgári ünnepra való és közönséges beszéd. Előfizetési ára 1 frt 40 kr., bolti ára magasabb lesz.

Az előfizetéseket Balsára (u. p. Szabolcs, Szabolcsmegye) május végéig kérem küldeni, valamint a megrendelési nyilatkozatokat is. A megrendelt példányokat a nyár folyamán rendeltetési helyükre juttatom.

Balsa, 1898. ápril havában.

Kész tisztelettel
Lic. Rác Kálmán,
ev. ref. lelképász or.
és egyszabolcsmegyei aljegyző.

Hirek.

— **Lelkészi kinevezések.** Mint az Ungvárt megjelölő „Kárpáti Lapok” írja, **Damjanovits Viktor** tyuskai lelkesz Veresmartra lelkeszül, **Legeza Sándor** bökönyi lelkesz Nyír Lugasra szintén lelkeszül, **Város Demeter** sztl. Bazil-rendi atya pedig Nyír-Baktára segédlelkészül nevezettek ki.

— **A Nyírvisz-szabályozó társulat** tegnap tartotta meg közgyűlését, gr. Károlyi Tibor elnökele alatt, a társulat hivatalos helyiségében. — A választmány működéséről szóló jelentés bemutatása után, elnök a saját és a választmány nevében lemondott. Ezután Kállay András érdekeltégi tag köszönte meg az elnökség és a választmány működését, a mire megtörtént az új választás, minek eredménye a következő: Elnök: gróf Károlyi Tibor, alelnök: Gaál Elek, választmányi tagok: Bencs László, Bleuer Béla, Bogáthy József, Gency Albert, Jármay Ödön, Kállay András, Kállay Rudolf, Majláth József gróf, Menyhért János, Meskó László, Propper Sámuel és Weisz Lipót. Póttagok: Gency Béla és Okolicsányi Lajos, Mándy Ignác és Bleuer Lajos.

— **A főgimnázium hangversenye.** A nyiregyházi ág. hitv. ev. főgimnázium ifjusága, — mint már említettük, — az aradi torna-verseny költségeinek fedezésére 1898. április

30-án, szombaton este a **főgimnázium dísztermében** hangversenyt rendez. A hangverseny műsora a következő: 1. rész. 1. Román-cz, Gaal Ferencztől. Eneki a **főgimnáziumi daloskör.** 2. II. Rákóczy Ferencz Rostostón, melodrám, Várady Antaltól. Zenéjét szerze Abrányi Kornél. Szavalja **Baruch Ernő** VII. o. tan., zongorán kíséri **Santröch Alajos** ur. 3. A fehér lilium menyegzője. Virágrége, id. Abrányi Kornéltól. Zongorán játsza **Sarvay Ilonka** kisasszony. 4. Vig szavaltat. Eldádjja **Sexty Kálmán** VII. o. tan. 5. Gavotte, Clarens R.-tól. Eldádjja a **főgimnáziumi zenekör.** II. rész. 6. Magyar dalok. Eneki **Májerszky Nellike** kisasszony. 7. Duo Concertant, Charles Beriottól. Hegedűn előadják **Csiké József** VII. és **Bergstein Emil** VI. o. tanuló. 8. Gyöngyvirág, Tóth Kálmántól. Szavalja **Bleuer Rózsika** kisasszony. 9. Czimbalom kettős. Eldádják **Baghy János** és **Horváth Bert** VIII. o. tanulók. 10. Dalár induló, Huber K.-tól. Eneki a **főgimnáziumi daloskör.** Belépő-díj: Ülőhely 2 korona, állóhely 1 korona. Jegyek előre válthatók Eltscher Simon főgimn. tanár urnal. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak. Kezdeté pontban 8 órákor.

— **Magvizsgálat.** **Thaisz Gyula**, a budapesti m. kir. állami magvizsgáló állomás I-ső asszisztense é hó 25-én Nyiregyházára érkezett s itt a rendőrség közbenjöttével a luczerna és here mag-kereskedéssel foglalkozó üzletekben talált magkészeteket vizsgálat alá vette. A leplombozott zsákok eríntetlenül maradtak ugyan, a felbontott zsákokból azonban félliternyi mintát szedtek össze és küldenek fel a központi magvizsgáló állomáshoz, annak megvizsgálása céljából, hogy aranka mentesek-e?

— **Házasság.** **Batáry Béni** helybeli kir. adótitz é hó 25-én kötött házasságot **Kertész Malvin** kisasszonnyal. Kertész Endre kir. adótitz nővére. — **Vizer Géza** pénzügyőri szakaszvezető pedig é hó 26-án kötött házasságot **Szilágyi Vilma** kisasszonnyal, Szilágyi János ekegyáros kedves leányával.

— **Dalestély.** A nyiregyházi városi daleyet május 8-án a Korona vendéglő nagytermében dalestélyt rendez. Az estély műsora a következő: 1. **Párisi ifjak.** Adamstól. 2. **Dalegyeel** Szerintarmy Elemértől. 3. **Fohász, Krecsák János** tenor és **Mayer Ferencz** bariton szólójával. Huber Károlytól. 4. **Magyar népdalok** (új) Hoppe R. 5. **Sóhajítás**, az aradi országos dalversenyre első pályadíjat nyert közös verseny-darab. Gaál Ferencztől (új). 6. **Eredeti népdalok** Gaál Ferencztől. A dalestély szokás szerint 8 órákor kezdődik. Belépti díj 60 kr. A daleyet népszerű dalestélyeit feleslegesnek találjuk olvasóink különös figyelmébe ajánlani. Ezuttal csak azt jegyezzük meg, hogy az estély jóvedelme az aradi országos versenyen való részvétel költségeinek fedezésére szolgálván, a mennél tömegesebb látogatást ezen körülmény bizonyára csak fokozni fogja.

— **Ötezredik tűzörsg.** A nyiregyházi - ön kentes túzóltó-egyesület a mult heten pénteken, ápril 22-én tartotta az **ötezredik** tűzörsgét. — E jubiláris alkalomból az örségi szolgálatot **Sztrárecz Ferencz** túzóltó főparancsnok, mint főparancsnok vezetése alatt **Kálnay Sándor** és **Antal János** mászó-szakaszparancsnokok, **Pivnyik András** és **Farkas Péter** szivattys- szakaszparancsnokok, ifjú **Sexty József**, **Laszlavik József** és **Murányi Géza** segédítisztek, **Henter Antal** osztályparancsnok és **Statkiewicz Román** szertárnok teljesítették. Az egyesület az ötezredik örség alkalmából a napokban közvesorát rendez.

— **Az új park.** A sóstói erdőnek az ó szőlő végéig terjedő részében a park már készen várja az üdülést kereső közönséget. Készen tudniillik annyiban, hogy az utak a fák és bokrok között kivágtattak és kitisztítottak. Az ilyen módon való parkosítás ugyan meglehetősen primitív, de kezdetnek ez is valami. Első és elengedhetlen kellék volna azonban, ha az utakon néhány löczt is

állítatna fel a város, mert hiszen sétálás közben is előfokja a sétálókat a fáradság, s most még csak egyetlen egy löcza van az egész 70 holdas parkban.

— **A sorozás eredménye.** Nyiregyházán a folyó évi fősorozás é hó 21, 22 és 23-dik napjain tartatott meg. A 471 állítás kötelezett közül ismeretlen helyen tartózkodik 53, a sorozásan meg nem jelent 42. A megjelentek közül besoroztak 103-at. Közttük 11 egyéves önkéntest, — és 4 három éves önkéntest, vagy is olyanokat, akik a katonakort még el nem érték ugyan, de a sorozásnál már jelentkeztek, hogy mielőbb tul legyenek a katonasor'-on.

— **A Sóstó fürdő megnyitása.** Nyiregyháza városának ezt a kellemes és Szabolcsvármegyeinek egyetlen, de kellőképen nem értékesített gyógyfürdőjét vasárnap, május 1-én nyitlja meg bérloje: Tolnai Sándor. Az épületeket már rendbe hozták, kitarozták, kitisztogatták az utakat is. Az erdő a sok esőzés daczára az enyhé időjárás mellett erősen zöldül s bizonyára számosan felhasználják az alkalmat, hogy a Sóstót, ha szép idő lesz, már a megnyitás napján felkeressék, amely napon egyebirtan a Benczi Gyula zenekara is kint fog játszani.

— **A rendőrség figyelmébe.** Egy ismerősünk lapunk utján hívja fel a rendőrség figyelmét arra a kegyetlen és visszataszító módszerre, amelylyel a kutyapeczerek a kóbor kutyákat az utcázakon összefogdoszák. Négy-öt száz lépés távolságra a szállító kocsiólt vetik a hurkot a szerencsétlen áldozatok nyakába és húzgjálják végig a legnépesebb tereken és utcázakon a vergődő állatokat. — Reméljük, hogy é felhívás nem marad eredménytelen.

— **Az izraelita templomi énekar,** mint értesülünk, szombaton és vasárnap este egyik helybeli kávéházban dalestélyt szándékozik rendezni. Az érdekes dalestély helye falragaszok utján fog a közönség tudomására hozhatni.

— **Temetés pap és kántor nélkül.** Tiszapolgáron, mint a D. E. írja, Buri Kálmán cigány rég idő óta külön é a törvényes néjtől, egy Juhon nevű cigány leánnyal lakik. A mult heten Juhon végbucsut vett a földi élettől, de a róm. kath. plébános többszöri felhívásra sem volt hajlandó szertartással eltemetni. Már harmadik nap is elkövetkezett, de a plébános akkor sem volt hajlandó eltemetni. Ezt látván a községi előljáróság, a temetés elvégzésére kiküldte a kisbírot és a hitest. Sok nép gyűlt össze a temetésen A hités előmondta az énekeket a kisbíró a néppel egytt énekel, sőt a cigányok sem voltak restek, száraz fáikat elő vették s kesergő dallammal kísérték ki azt a szegény Juhont, kinek egyéb büne nem volt, mint az, hogy nem tudott megesküdni szive választot-jával.

— **Miniszteri akcióz az uzorások ellen.** A vidékről és a fővárosból egymásra ékezkének a panaszok a belügyi és az igazságügyi miniszterhez a gombamódra szaporodó uzorások és pénzügynökök botránys özeimé ellen. A bajnak elejét veendő, az igazságügy-miniszter mint értesülünk, rrendeletet intézett az összes királyi ügyészeghez, amelyben az 1883. XXIV. törvényczikkre való hivatkozással felhívja a várhatóóságok figyelmét é törvény 10. §-ára, amely az uzóra vétségét hivatalból öldözni rendeli. A miniszter utasítja az ügyészegeket, hogy a tudomásukra jutott visszaélések ellen haladéktalanul és a rendelkezésükre álló minden eszközzel járjanak el. A miniszter é rrendelet tartalmazta kö-zölte a királyi kuriával is.

— **Az Első magyar általános biztosítótársaság** negyvenedik évi zárszámadását a mult hónapban terjesztette a közgyűlés elé, melynél meg eddig évről-évre csak emelkedést tapasztalunk. Ajánjuk is é derék é magyar intézményt olvasóink figyelmébe, de nem csak mint minden ízben é cselekedetben magyar intézményt, hanem a mai korban min-

denféle ilyenmü biztosító társulatoknál előfordult a biztosítottak érdekeiről annyira megelégedett, s ellentétbe helyezett társulatok mellett, mint igazán kulás és megbízható, a magyar lovagias jellegét magán hordozó társulatot, nemcsak tűzbiztosítás, hanem most már különbözőn lévő jégbiztosítás és életbiztosítás terén is. Bővebb felvilágosítást nyújt s kérdézőkölösre készséggel válaszol a társulat helybeli képviselője Zucker Henrik.

— **Második magyar királyi osztályosjáték.** Az előttünk fekvő sorsolási tervezet szerint a második osztályosjáték első osztályának húzása május hó 11. és 12.-en lesz és tisztelt olvasóinkat különösen figyelmeztetjük a *Török A. és Tsa* budapesti cég hirdetésére. Ezen általunk ismert céget ezért ajánljuk, mert ez szigoruan pontos és vevőt legjobban szolgálja ki. Ugy látszik, hogy Fortuna különös kegyével árasztotta el e céget, mert értesülésünk szerint az első sorsjáték alkalmával mintegy háromnegyed millió korona nyereséget fizetett ki vevőinek. A nyereségek száma, valamint a sorsjegyek árai az I. osztályhoz — és pedig egy egész 6 frt, egy fél 3 frt, egy negyed 1 frt 50 kr., egy nyolcad 75 kr. — ugyanazok maradtak a második sorsjátéknál is. Aki tehát a szerencsének kezét akar nyújtani, forduljon bizalommal *Török A. és Tsa* főjegyrésztőkhöz Budapesten.

Vidéki előfizetőink részére e számunkhoz utalvány-lapokat mellékelünk. Kérjük azoknak felhasználásával az előfizetési pénzeket hozzánk mielőbb beküldeni.

Apróságok a hétről.

A vasárnap délelőtt lefolyt népgyűlés egész sorozatát szolgáltatná a heti apróságoknak.

Csak néhányat említenek fel közülök.

Kossuth Ferenc vasárnap reggel 1/27 órakor érkezett meg Nyiregyháza. És megtörtént az a hihetetlen eset, hogy — egy lapudósító kivételével — *egy lélek sem várta a vasutnál.*

Ennek azonban az a magyarázata, hogy Kossuth Ferenc azt írta ugyan először nyiregyházi pártbíráknak, hogy a reggeli vonatlat érkezik, s ekkorra készültek ünnepélyes fogadtatására, szombat este azonban egy távirat érkezett Budapestről, amely azt tudatta, hogy Kossuth csak délelőtt jön Debreczen felől.

Igy történt aztán, hogy reggel az összejött bandériumot is haza cseréztették, megmondván, hogy csak 1/210 órakor gyűjenek ismét össze, amire azonban megint nem volt szükség, mert Kossuth reggel megérkezett.

A dolgan érdekes még az is, hogy Kossuthnak — hír szerint — a tévedést előidéző sürgönyről tudomása sem volt!

A délelőtti népgyűlésre rengeteg népgyűlt össze a csizmadia szín előtt felállított emelvény körül.

Mielőtt Kossuth Ferenc és társai a népgyűlésre megérkeztek volna, az emelvényen egy jól ismert alak tűnt fel hosszú szakállával, nem épen a legkifogástalanabb tisztaságú kalappal és atillában. Onnan dirigálta a sokaságot s nyitott utat az érkező képviselőknek.

A tömegben sok beszédre adott okot a jól ismert alak, aki csak a legutóbbi képviselőválasztáskor is szintén egyik ellenjelöltje lett volna a kisebbségben maradt Beniczky Miksa volt orsz. képviselőnek, mostani pártelnöknek, ha akadt volna tíz választó polgár, aki ajánlotta volna, s akinek az abban az időben a házak falain egy ejszaka egy kéz által felírott neve sok helyen még ma is olvasható.

Sokan nem tudták mire vélni, hogy mit keres most az emelvényen? A kérdést min-

den valószínűség szerint az a latin megjegyzés oldotta meg leghelyesebben, amit a közefunkben hallottunk:

— Tempora mutantur et . . . !

A népgyűlésre érkező képviselőkkel együtt érkezett az emelvényre Mészáros János úr is, a negyvennyolcas elvek rendíthetetlen bajnoka, és így a sajtószabadság lelkes híve is.

Közvetlen Kossuth Ferenc mellett foglalt helyet; sőt előbb. Mert gondja volt arra, hogy ő székelt foghasson magának, ha Kossuthnak állna is kellett maradnia.

Mert hát hiába! Az „egyenlőség” legelőbb is így és itt kezdődik

A különben egészen simán indult és simán folyt népgyűlést egy kínos incidens zavarta meg.

Mikor Papp Elek képviselő, a nyiregyháziak kedvence, a zajosan nyilvánult közöhangnak engedve, az ő józú, magyaros, igazi népszónok modorában beszélni kezdett, és kissé nagyon is eltávolodva népgyűlés tárgytól, — a quóta és az Ausztriával való kiegyezés kérdéséről, — a nyiregyházi legutóbbi választás eredményeit foglalkozott, hazafüli fájdalomának adván kifejezést a felett, hogy Nyiregyháza a szabadelvű párt jutott többségre, Sztárek Ferenc rendőrkapitány jónak látta figyelmeztetni, hogy az nem tartozik a tárgyhöz.

Természetesen Papp Eleknek sem kellett egyéb. Menten ráhuzta Sztárek Ferenc bátyánkra a szentenciát, hogy ime itt is egy példája a mai kormányrendszer hatalmi túlkapásainak!

A váratlan jelenet láthatólag kínosan lepte meg Kossuth Ferencet is, aki bizonyára felsőbb utasítás nyomait vélte a rendőrkapitány közbelépésében feltalálni. — Izgatottan kiáltott fel ismétlenül: „Ezt nem tűrjük!” A csengő hangú Hentaller pedig nyomban kijelentette: „Ennek folytatása lesz!”

Hát bizony e nélkül a jelenet nélkül, nagyon el lehetett volna az egész népgyűlés!

A gyűlés tulajdonképeni szónoka maga Kossuth Ferenc volt, aki csaknem egy óra hosszat fejtegette az Ausztriával közös vámterület hátrányait.

Fejtegette pedig annyira a nép szája ize szerint való beszéddel, hogy egészen megelépte azokat, akik előzőleg máskor is hallották őt beszélni.

Nemcsak a kiejtése és nyelvezete lett magyarosabb és előadása folyékonyabb, hanem eltalálta már annak is a módját, hogy mint kell beszélni a nagy tömegnek, a népnek, elvont nemzet gazdasági fogalmakról úgy, hogy azt megérték.

Természetesen csak úgy dobálózott a milliókkal, amelyek a magyar emberek zsebéből az osztrákok zsebébe vándorolnak a közös vámterület miatt, — ámbar a zseb helyett még mindig „erszény!” emlegetett, holott a magyar köznépnek se „erszénye,” se „tárczá”-ja nincs, legfeljebb „bugyillaris”-a.

Legnagyobb hatást talán azzal keltett, mikor azt mondta, hogy ma már annyira adós Magyarország, hogy minden gyermek 120 forint adóssággal jön a világra!

Lett is erre nagy szörnyűködés még az asszonynepek között is.

De sikerült volt beszédének az a része is, mikor a hajóhad szaporítására nemrég hangoztatott 50 millió szükséglettel szemben arra hivatkozott, hogy Magyarországnak tenger sines, a Hortobágyon pedig nem igen lehet hajóközni!

Általában úgy látszik, hogy aligha nem Papp Elektől tanulja a nép nyelvén való beszédet.

No mert Papp Elek ért hozzá, amint hogy ért a fehér asztal mellett való anekdotázáshoz is.

Mostani ittlétével is került forgalomba néhány józú mondása . . . hanem azok nem állják ki a nyomdafesté et.

A mult évi gyenge termés következtében tudvalevőleg a buza ára ugyancsak felszökött. Ezt az áremelkedést megérezte és megérzi mindenki, mert hiszen kenyérré szükség van mindenkinek.

A buza és liszt árának emelkedése iránt azonban főként a pekek mutatkoznak rendszert különösen érzékenyeknek, akik ilyenkor első kötelességüknek ismerik, hogy a filliket és zsemlyéket kisebbre csinálják.

Most hogy a spanyol—amerikai háboru kitört, a buza ára megint feljebb szökött és emelkedik napról napra.

A pekek azonban már is olyan kicsinyre szabják a zsemlyéket, hogy azokat még kisebbekre készíteni szinte a lehetetlenséggel határos.

Mit tettek hát a nyiregyházi pekek? Kapták magokat és felemeltek a kenyér sütés árát darabonként egy krajczárral!

A karászi szoczialisták.

Annak idején ismertettük annak a zendülésnek a történetét, a melyet Karász közp. fejeleveltett szoczialistái elfogott társaik érdekében rogtónöztek.

A folyó évi január hó folyamán fenyegető magatartásuk s a hatósági intézkedések elleni engedetlenség miatt a csendőrség három kolompus szoczialistát a csendőrség Karászban letartóztatott, s bekísérte a kisvárdai járásbírószághoz. Emiatt a község szoczialistái felzudultak s közös egyetértéssel elhatározták, hogy raboskodó társaikat erőszakkal is kifogják szabadítani. Tervük kivitele véget mintegy kétszázán különböző ülészközökkel látták el magukat, s egy csoportban bevonultak Kis-Várdába a járásbírószághoz helyisége elé. A vezérük felszólította Vay Péter járásbíró, hogy a három karászi elvtársukat bocsássa szabadon, a mit a járás bíró természetesen megtagadott, ellenben azonnal intézkedett a csendőrség közbelépéséről. Mig a szoczialisták zajong ak, alkudoztak, és nagy hanggal fenyegetőztek, az alatt az idő alatt a csendőrség megérkezett. A karhatalom látára a bátor mentők szép csendesen kezeket oldottak.

A lázadás ismeret kivérít kimerítő büneselvény hosszú ereyvet vizsgálat tárgyává tétetett, amelynek csakhamar sikerült kideríteni a felbujtókat, és a zendülésben ténylegesen résztvett tetteseket is.

A kir. törvényszék a végtárgyalást hétfőre április 25-re tűzte ki, s arra 76 vádlottat s 57 tanút idézett meg.

Ily népes bünper tárgyalására a kir. törvényszék végtárgyaló terme alkalmatlan lévén a törvényszék elnök a vármegyeház nagy termét kérte el ez alkalomra az alispántól, aki azt készséggel engedte át.

A bíróság a monstrosus bünper végtárgyalására következőleg alakult meg. Elnök: *Megyeri Géza* kir. törvényszéki elnök, szavazó bírák: *Mráz János* és *Szabó László* törvényszéki bírók, jegyző: *Zimmermann Kálmán* aljegyző. A vádhatóságot *Szikságy György* kir. alügyész képviselte. A vádlottak védőt alkalmazni nem kívántak.

A nagyszámu beidéztettek egyetlen vádlott kivételével valamennyien megjelentek, s így a törvényszék a végtárgyalást megtartani rendelte.

A kihallgatások lassu tempóban folynak. Valamennyi vádlott tagad, hallgat és haboz. A tényállás nehezen tisztul. Az elnök és a vádhatóság fokozott éberségére van szükség, hogy a kihallgatottak vallomása az igazsághoz hiven irányítsák. A keresztkérdések egész özöne zudul a vádlottakra, amelyeknek hatása alatt elmentőndőbe kavaródnak s kénytelenek engedni merev tagadásukból.

A vádlottak magatartása bátortalan. A szocialistaság nem lelkesíti őket. Főczéljuk nem az a védekezésükben, hogy igazolják magukat, amiért a szocializmus hiveivé lettek, nem is az, hogy a vád anyagát képező bűncselekményt valamelyes elfogadható eszmény erejével kimagyarázzák, hanem csupán az, hogy a cselekménynek veszélytelen és jelentőség nélkülinek feltüntetése által a bűntetéstől szabaduljanak. Így a többi között semmiképen sem akarnak visszaemlékezni arra, hogy a járásbíró, avagy más valakit fenyegettek volna, még kevésbé, hogy botokkal és más egyéb nyomatokos üto eszközökkel lettek volna fenyegetve. Ártatlan tüntetés volt, semmi egyéb. Kérni, rimázkodni mentek, s nem követelni, még kevésbé erőszakkal támadni.

Ez az összes vádlottak meg egyező álláspontja, s minden valószínűség szerint a tanúk is, mert a szocialisták ingatag köztársasága azt így határozta el. Hogy a ténylek nem a békés szándékok az oleo martironiság felajánlását, — hogy tudniillik, együtt akarunk elzárva lenni a kiszabadított elvtársakkal — látszanak igazolni, az egy cseppet zavarja őket begyakorolt állásfoglalásukban.

A szocialisták nem hevítik már ma a lelkesedés tüze. Kialudt az — miként oly sokszor hangoztattuk e lapok hasábjain — az első összetűzésnél, ahol kudarcot vallottak. Talán nem is volt az a lelkesedés paroxizmusa, amely oly gyorsan bár, de kevés veszélyt hordva mehében fölkaavarta Szabolcs-vármegyé nyugalmát. A karási szocialisták példa rá, hogy csak bűnös, édesgető szónak gonosz csábításnak hittek. A magyar ember egyenes jelleme, csodálatosan alkotmányos érzület: csak rövid ideig maradhat meg az eltévelyedés utvesztőjében.

A tanulóság végtárgyalást vontatott tépóban kedden és szerdán folytatta a kir. törvényszék s elért a tanukhoz.

Az ítéletet jövő számunkban fogjuk ismertetni.

CSARNOK.

Széchenyiről.

Irta és a ker. székű ifjak önképe egyikeinek április 24-iki estélyé: felolvasta: Haas Ignác.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Diákkoromból emlékszem, hogy voltak köztünk olyanok, a kik egyszerű-mászor feleletre felhivatván, mikor a leckére nem voltak elkészülve, de hogy vallották volna be tanáruknak, hogy nem tudják a leckét, hanem nekik vágtak és több kevesebb szerencsével a mult órai magyarázat és társaik sugdosása nyomán igyekeztek kibújni a szekunda alól, mely ilyenkor legtöbbször le is csapott rájuk sőt az ösztinteség hiányának alapos leszidás szédelgésen való gyanúsítás volt a következménye. Ilyenforma állapotban mondtam én is igent a mai ünnepélyt rendező igen tiszt. Egyesület felhívására, hogy gróf Széchenyi Istvánról felolvasást tartsak, oly thémáról tehát, mely hivatott tollu írónak, szónokoknak is gondot okoz, hogy miképp találják meg a dicsőítésére, az utókor kegyelele és hálaérteté kifejezésére eléggé méltó szavakat és mondatokat. — Merészememért mentesül szolgáljon az, hogy magamra nézve oly meg-tiszteltetésnek vettem a T. Egyesület közreműködésére való felszólítását, hogy halálanságnak tartottam volna azt visszautasítani, másrészt azt tartom, hogy minden mozzanat, mely a Széchenyi iránti kegyelelet, hála-érzetet van hivatva, vagy legalább igyekszik ébren tartani, — bármily avatlatlan egyéniségtől eredjen — esetleges gyarlóságaiért az abban rejltő tiszta hazafias jó szándéknál fogva is önmagában hordja mentességét.

Azért tehát T. Hölgyeim és Uraim ne ítéljenek meg, ha a felhözottaknál fogva apellálók szives jóindulatokra, — a kis diáktól máris előnyösen különbözöm abban, hogy

nyíltan bevallom, — ha nem is igaz — hogy nem vagyok elkészülve, — de eltekintve járattanságotmól is, — hogy kicsinek, elenyésző csekélynek érzem magam thémához és mégis: — felemelő rá-m nézve az az érzés, hogy ime nekem, avatatlannak is alkalmam van egy babérlévelet fűzni a halhatatlanság koszorújához, melylyel a halás utókor legnagyobb magyarjának örökké élő és fennmaradó emlékét körülövezi, — hogy én is lehetek, habár szerény közvetítője azon halás kegyeletnek, mely bennünket e mai ünnepélyre összegyűjt.

Minden embernek, de minden nemzetnek létfenntartási ösztöneik kell, hogy magával hozza a nagyok, különösen a nemzet nagyjai iránti emlékek és kegyelet megőrzését. Amely nemzet e kegyeletet ébren nem tartja, annak nincs jövője és hová tovább az enyészet örvényeibe téved, megszűnven a népek közt mint önálló tényező közreműködni az emberiség azon magaslatos hivatásában, hogy önönmagát fejlessze az elérhetlen tökéletesség felé.

A kegyelet és megemlékezés nagyjainkól főtényezői annak, hogy az utókort tovább haladásra, fejlődésre ösztönözzék, egyrészt nagyjaink nemes példája, másrészt a gondviselés azon bölcs berendezése, hogy nincs emberi akarat — bármily meglepő, bármily megkapó legyen is az — mely tökéletes lenne és magában nem hordozná az ingert a tökély felé való tovább fejlesztésre, biztosítják az emberiségnek, hogy immár nincs megállás a kulturában, nincs megállás a minden téren való haladásban, minél magasabbra jutunk, annál magasabbra kell hogy törekedjünk! „Exelsior” a világnak jelszava és úgy az egyesek, mint a nemzetek életében ez a jelszó marad örökké való mint maga a világegyetem; beállhat ugyan szünet vagy megszakítás, mint beállott hazánkban is, melynek történelme mint tölán egy nemzet sem, bizonyítja, hogy nem csak önhibájából borult reá a tespedés, maradás, a nemzeti-ségükkel való nem törődhetés sötét korszaka, de midőn már a legmélyebb sötétség borítja szét, midőn már a végenyészett következnék, akkor küldi az Urísten kiválasztottját, megilletvén őt Isteni hatalmával és megszületik a rajongó honszeretettől megedett lángész és fennen hangoztatva az előbbre-előbbre jelszavát, felkölti honfitársait merevségükből, emberfeletti küzdelemmel és erővel ragadva őket magával a haladás, a fejlődés útjára, nem ismer akadályt, sem áldozatot, énjéről teljesen megfeledkezve csak annak a hivatásnak él, melyre Isten kegyelméből mindinkább erőt, képességet, gondviselészerű hivatottságot érez magában és nincs gát többé, mely e fejlődést megakadályozhatná.

A célzatos tanulmányokkal kiművelt emberi elme legszébb tulajdonai: hidegen következtetni és számitani tudó bölcelem, emberismeret, elfogulatlan itélőképeség — a férfi jellem legnagyobb erősségei — akarat-erő, szívós kitartás, bátorság, mint a fegyver megvedze a lángoló haza és hazaszeretet tüzeiben, csak annak a jelszónak szolgálatában állanak, hogy előbbre, előbbre!

A látszólagos merevség ama sötét korszakában, a midőn a hazafiság csaknem egyedül megnyilvánulásai abban állottak, hogy ki busul, ki gyszalol igazában a haza sorsa felett, — cselekvésről pedig alig volt szó — valóban a gondviselés küldött Magyarországnak egy Széchenyi Istvánt; mint ő maga mondja: két kalauzt adtak az Istennek, az embereknek és nemzeteknek egyaránt, a nemlőt és értelmet. De nemlője mindegyikét, mint másikat, csak addig kiseri és nem tovább, míg a gyermekkort felváltja a férfikor. Hát nem magában Széchenyiben kell-e látnunk e gondviselészerű nemlőt, ki újszületlet nemlétet kivizeltve a gyerekkor tehetetlen vergődéseiből, az értelem által kormányzott férfias cselekvés útját mutatta meg neki, melyen idővel elérje, hogy egész a magyar nemzeti eszmén alapuló alkotma-

nyosság és szabadság fényes napja kisűt-hessen.

Látnok iihetségtől megerősített remény, sőt meggyőződés a jobb jövőben és a gyarló porhüvelyen diadalmasodó emberfeletti akarat — és tetterő kellett ahhoz, hogy a minden oldalról tornyosuló óriási akadályok ellen megküzdeni lehessen, — oly ferütu ki így szólott: „Lenyesik szárnymatom, lábaimon járok, levágják lábaimat, kezemen fogok járni, kiszakítják kezeimet, hason fogok mászni, csak használhassak” és ki mély vallásos hitében így tudott imádkozni: „Mindenható Isten, hallgadd meg minden órai imámat, töltsd el szívemet anygali tiszta szeretettel embertársaim, hazám és honfiam iránt, világosíts fel engem egy cherub lángszellemével, erős eszével. Engedd a jövőbe pillantanom és megkülönböztetnem a jónak magvát a gonosznak magvától.

„Add tudtomra mit tegyek és miként kezdjem, hogy neked egykor azon tőkeről, melyet rám bíztl, beszámolhassak. Gondolkodni akarok és dolgozni, éjjel és nappal, egész életemen át. Nyujtsd segélyed, hogy minden heves indulatot elnyomhassak magamban, engedd, hogy igaz lelki alázattal tekintsek mindent a világon és fogjak bármihez, ezen imám ne szöveg legyen elmondva, hanem minden tetteimbem szünetlen az éghez bocsátva.”

Hosszas katonaszkodás után — mint huszártiszt — hősiés bátorságának és hadra termetségének számtalan tanujelét adva, végigküzdötte a Napoleon elleni véres harcokat és megismerkedett a háboru minden borzalmaival, népet pusztító és népek haladását gátló rettenetes kihatásaival, 1825-ben lépett gr. Széchenyi István a közélet küzde-terére, midőn a pozsonyi országgyűlésen a m. tud. akadémiára nagszerű alapítványát megtette. És ez időtől kezdve, tudjuk, hogy nincs Magyarország közéletének egyetlen mozzanata, egyetlen vívmánya sem, mely nem Széchenyi István nevével volna össze-forrva.

Megkezdí hazája ujjaépítését, a számitó építész gondosságával, ki az alapozást, bármily melyre kezdí a fundamentumot ásatni, csakis szilárd talajon kezdí meg és előbb gondosan eltávolít minden lazaságot, mely az épület szilárdságát, jellegzetes egyöntetűséget később veszélyeztetné. E szilárd talaj volt a nemzeti éserő és az abból folyó élet-képesség, melyben Széchenyi rendíthetetlenül hitt; megemlékezik e hiterő midőn évek multán addigi működésére visszapillantva, így szól:

„Mióta élek, kimondhatlan vágy létezik lelkemben, Magyarországot kifejlesse, a magyar nemzet feldecsőítése éi minden cepp véremben; hideg, csalhatatlan számok, mert a nemzeti élet symptomáinak is vannak csalhatatlan számai — azt mutatták, hogy midőn a civilizált világ minden népei szinte elérték már tetőpontjukat és vénülésnek indulnak, a magyar népnek csak most derül hajnala és oly nyara, oly fénye fog bekövetkezni, a milyent a 24 órai sejt, t. i. az ész többsége csak távolról sem sejt.”

„Ítéljen itteni állításaimról a jövőndő, melylyel érzem, hogy földi pályám és ittletem egybeszőve van; addig is azonban amit mondhatok és ezt eldönthetlen bizonyossággal mutathatom be, hogy semmit sem tettem röglönözés képen vagy pillanatnyi felhevülés következtetésében, de minden lépteim, minden tetteim — habár lelkedésem néha az egékbe ragadott — egy előre kiszámílt messzeható tervnek szüleményei.”

De micsoda óriási akadályai voltak e messzeható tervek keresztül vitelének, hogy lehessen a szilárd alaphoz az építés első kellékehez hozzájutni, a midőn a mervádó honfitársak konzervatív előítéleteikkel, az osztrák politika beolvasztó irányzatával, a közép és alsóbb társadalmi osztályok sötét tudatlanságukkal és érzéketlenségükkel ólom-

sulyként nehezdedek mindenre, mely hivatva lett volna a nemzeti öserő forrását feltárni. Széchenyi egyéniségében volt meg ez óriási munka keresztülvihetőségének kulcsa. Ő egyesítette magában a nagyszabású építkezés összes szükséges tényezőit.

A tervező mestert, a midőn mint láng-lelkű író halhatatlan műveiben, melyek mely álambölcsésztől és őszinte — minden chauvinismustól ment — hazafias érzéstől duzzadnak — irányt és rendszert ad a teendő sorozatában; a vállalkozót, ki anyagot és munkásokat szerez, a midőn parlamenti működésével munkásokat tette hevit, az uralkodó hatalmas eszméinek megnyerni igyekszik, külföldi utazásaiban tapasztalásokat, ismereteket gyűjt és végre a vezető munkást, a ki daczolva nehézségekkel, viharokkal, rossz idővel elsőknek jelenik meg a munka színhelyén a már kész köveket szerető gondossággal maga illeszti helyükre és a munka fizikai nehézségeiből is legnagyobb részt vállal magára. Hol leljük pártját Széchenyi minden irányba kiterjeszkedő államférfiúi vagyis inkább reformatori tevékenységének, és miképen lehessen működésének bármelyik irányát is az összeható elválasztani, a nélkül hogy Gróf Széchenyi István magaslatos alakja, melynek oltárkép gyanánt kell élnie minden gondolkodni tudó magyar ember szívében, csorbát ne szenvedjen.

Avagy megértjük-e, méltányolhatjuk-e Mózes abból, hogy ketté választotta a veres tengert társai átkelhetésére, vagy hogy vizet fakasztott a sziklából a pusztában szomjuhozók számára, nem-e a végcélja végeredménye működésének adta reá a próféta jellegét: az hogy kivezette Izrael népet az egyiptomi rabság béklyóiból, megmutatta nekik az ígért földjét, a hová igaz hittel és engedelmességgel az örökké való iránt eljuthatnak.

Ilyképzette ki Széchenyi István nemzetét a középkori felfogások súlyos rablanczaiból a modern haladás útjára, megmutatva társainak az ígért földét — a nagy, az erős magyar hazát, a magyarság Magyarországát a hová eljuthatnak igaz hittel, ragaszkodással, nyelvről, nemzetiségük iránt. — A magyar nemzetiség kifejtése a magyar nyelv érvényre juttatása volt a végcélja Gróf Széchenyi Istvánnak, ki addigi pályájánál, körénél, összeköttetésénél fogva a közélet terére léptekor maga is csak hiányosan beszélhetett imádott anyanyelvét, a midőn a politikában latin, a jobb társadalmi osztály körében a német volt az érintkezési nyelv és a midőn hazája nyelvről így kellett írnia: „a magyar maga taszítá le anyanyelvét a sejtések köze, saját kezével nyomta ra az alacsonyág bélyegét, le is esett az, az előszobák és istállók falai, a kunyhók és szántóvetők körei közé és századokig felejtve és tisztítatlan hevert a férfútól becsben nem tartott, a szépnemtől nem értett honi nyelv: Tulhatottak a közös lethargián némely ébresztők szavai igaz, — de mi nagy siker még mindez, semmi, sőt szánakozási tárgy.

Míg a magyar nem magyar törvény szerint él, míg a magyar törvényes királyival nem magyarul szól, mindaddig nincs mivel fitogtatnia magát, nincs miben büszkélkednie.

Magyarságtól lüktető, magyar nemzeti eszmétől áthatott évezert akart megteremteni e hazában — ezt a célt — kizárólag ezt — szolgálta minden tevékenységével, ezen az alapon akarta és tartotta érdemesnek felépíteni a kulturális és alkotmányos Magyarországát, nem kellett neki vívmány, sem újítás, nem közgazdasági előny, mely legkevésbé is gátolni látszik a magyarság kifejtését. „Volna egyedül alkotmányunk vesztélyben, vagy csak arról szó, mikép kelljen az ágítani a lehető legtöbbre ruházni, nem volna akkor baj, lenne csak az kérdésben mikép lehessen a lehető legnagyobb számot anyagilag gazdagítani könnyű lenne akkor minden, csak ne forogna egyéb fenn, mint tenyészteni művészeket, tudományt és vajmi hamar ér-

nénk célt. Mindez azonban feladásunknak csak fele, de még fele sem, minthogy a magyarságot övni és kifejezni a másik mindennél nem csekélyebb, sőt jóval nagyobb tekintet.

Ez idézet híven ilusztrálja irányát és csakis ez irányon belül igyekszik megvalósítani közgazdaságot, társadalmi alkotmányt fejlesztő eszméit, mely eszmék korával és egyenrangú kortársai többségével ellentétben az igaz szabadságvégesség sugallatai, közgazdasági téren pedig egy nemzetgazdasági lánghalmegnyilvánulása Széchenyi, kinek gonniálítása külföldi utazásaiban könnyűséggel sajátította el az előre haladt nemzetek műveltségét, ki teljesen átértett sőt megtanult minden közgazdasági és műszaki intézményt ő ki égett a vagytól, hogy hazáját is részesevé tegye az anyagi haladást biztosító újabbkori vívmányoknak: a küzdelemre léptekor első feladatának tartotta a magy. tud. akadémiának, mint a magyarság védőbástyájának, apólojának megalapítását lehetővé tenni.

Kiszámíthatlan, hogy ha ma élne és működne egy a mai kor színvonalán álló Széchenyi István, ugyanazon lángésszel, ugyanazon akarat es letteróval, jellemvonásokkal, a midőn magyar törvény szerint él a magyar, királyának magyarul szól és a midőn nem kellene neki hazafias aggodalommal kísérni a magyarság alig kikelő gyenge csiráinak fejlődését, — mily óriásiág hatványozott hatása volna mai kor szülte eszméinek, mai eszközökkel megkönnyített tevékenységének közgazdasági és kulturális téren. Hiszen lánghese ezeltől 70 évvel is könnyűnek tartotta egy országot a gazdasági fejlődési az általános műveltség áldásaiban részesíteni, ha nem az alig ébredő nemzetiség megóvása lett volna a fő feladat. Teljes tudatában van annak, hogy e feladat keresztülvihetősége közgazdasági erőink kifejlésétől, a nyugati nagy nemzetek kulturális vívmányainak hazánkban és meghonosításától, alkotmányos életünk minél szélesebb alapokra való fektetésétől függ; de nehéz ellentétek állnak elő e teendők keretében, melyek megvilágítására példaként emlíndja, hogy gőzörő művészek óhajtanak nálunk is kiképezni és e célra iskolát állítani, de ha magyar nyelvre állítja az iskolát, nincs aki tanítson es meglehet,

hogy jó magyarok képződnek, de az „elpatantant katlantól légbe repülend az ember” — német nyelvre — inkább lemond a gépésziskoláról, nehogy egy mesterséges „magyarság olvasztó intézetet” szaporítsa a honi erőművel. És ily ellentétek állnak elő csaknem minden fontos közgazdasági vagy alkotmányos reformeszméjénél. Mindezek daczára, a nélkül, melyek főcélját a nemzeti eszme megvalósítását szem elől tévesztené, oly intézményeket kezdeményez és részben meg is valósít, melyek kulturális és közgazdasági fejlődésünknek ma is alapkövei. A magyar főváros mai alakjában már 70 évvel ezeltől meg volt lelki szemei előtt, már akkor Budapestnek szeretne nevezni és felismerve szerencsés fekvését már akkor hivatottnak tartotta, mai kifejlődésére arra a fontos szerepre, melyet hazánkban még ma is csak a főváros tölt be, hogy központja legyen tudomány, művészetnek, iparnak, kereskedelemnek, társadalmi életnek, az ország kormányzásának, hogy még ezeltől 15—20 évvel is alig remélt erős vára legyen nemcsak a bel-, de a külfölddel szemben is — a magyarosodásnak, a magyar nemzeti és állameszmének. A lánchíd Széchenyi nélkül talán évtizedek múlva sem született volna meg és Budapest fejlődése évtizedekkel később vette volna kezdetét és mennyi mindent várt remélt Széchenyi e hid megvalósulásától, mely mai megítélésünk szerint nem egyéb átjárónál a pesti oldalról a budai oldalra. Akkor ez volt a minden évszabban hozzáférhető; egyedül kapocs a Dunáninnen és Dunántúl közt — az ország ketele közt: egy állandó dunai hiddal Pest és Buda közt remélt.

(Folyt. köv.)

Piaci árak.

— Április 27. —

Buza	14.—	14.20.
Rozs	9.—	9.40.
Árpa	7.40	7.50.
Zab	7.60	7.80.
Tengeri	5.90	6.—.
Szesz	20 —	56.

*****

A leghatásosabb hálszser az emésztés szabályozására és kelő vérkeringés előérére, az emésztés és hibás vérreketek eltávolítására az egészséges fntartásának alapfeltételei, valamint a gyomorhaj gyors és biztos elhárítására, pld. évtárgyalansz, savanyu felfúfoga, felfúfodás, hanying, test- és gyomorfájdalmak, gyomorgörzés, a gyomor megtérülése étellekkel, elnyálkásodás, vertolulás, bélbetegségek, Hämorrhoidok és női betegségeknel 40 év óta sikeresen használtatik:

Dr. Rosa életbalsama

(B. Fragner gyógyszerárából Prága, 303. III.)

A nevezett balsam föléleszti az emésztés minden munkálkodását, egészséges és tszta vért eredményez és egy biztos, elterjedt hasznos népházi szér.
1 üveg 50 kr., dupla üveg 1 frt, postán küldve 20 krrel több.

Minden gyuladás, sebek és kelések gyógyítására biztos eredménnyel használtatik Tejmeggyülemésnél, női mell megkeményedésnél, mely a gyermekek elválasztása alkalmával szokott előállni, dagadtoknál, vérkelek, gennyedések, köröm kelés, köröm méreg a kéz vagy a lábujjakon, keményedés, dagadás, mirigydagadat és zsirdaganatnál 50 éta sikeresen használtatnak a:

Prágai házi kenőcs

A gyógyulás fájdalom nélküli a kenőcs húsító hatása alatt.
1 doboz 25 kr., postán küldve 6 krrel több.

Óvás! Mindenki csak a valódi készítményeket kérje B. Fragner gyógyszerárából és figyelembe veendő, hogy a csomagolás minden része Dr. Rosa balsama az oldalt levő gömbölyű védjeggyel van ellátva, ellenben a prágai házi kenőcs csomagolása, az oldalt levő háromszögű védjeggyel van ellátva. Mindenki, aki nekem egy hamisítványt feljelent, jutalomban részesül. — Ezekre menő elismerő nyilatkozatok állanak rendelkezésre.

(38-26-10)

Raktár: Török J., Egger A., Thalmayer és Seitz és Kochmeister utóda Budapest, továbbá Korányi Imre, Szopkó Alfréd gyógyszerészek Nyiregyháza.

A készítő főraktára: B. FRAGNER gyógyszerárára a fekete sas Prágában. Spornar utca végén 203. sz.

Postai megbízások haladéktalanul eszközöltetnek.

*****

Nyilt-tér.*)

A „Szabolcsi Hírlap”-ot nem szoktam olvasni. Megtudhatom ugyanazt két-három nappal a előbb fővárosi lapokból. Melegített ételeket nem minden gyomor vesz be.

Barátaim figyelmeztettek rá, hogy nevezett lap egy képzelt lénynek szóló szerkesztői üzenetben személyemmel foglalkozik. Nem tudja elviselni ama tény, hogy a fővárosi lapok, melyeket évek óta tudósítok és melyeknek a hangzatos dr. Székely aláírása levelekben erővel feltolta magát, nem reflektálnak működésére, hanem tovább is az én kezeim között hagyják azt. Dúhe tetőpontra hágott, midőn a napokban városunkban időző képviselőök csekélységemet a legmegtisztelőbb ki-tüntetésben részesítették, tudósítót magukkal nem hoztak, miután réam már otthon felhívták figyelmüket. Tény az, hogy a perro-non, hol véletlenül időztem, Kossuth és kísé-rele engem szólított meg először; bemutatásra

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

— korábbi ismeretségünk folytán — szükség nem volt és én csak az érkezők zavarát látva, szolgáltam egyről-másról felvilágosítással. Kocsijában sokáig vonakodva, csakis Kossuth többszöri felszólítására foglaltam helyet. A bankettre, bár abban tevőleges részt nem vettem, igen hivatalos voltam, végtelen fájdalomra a Sz. H. szerkesztőjének és lap tulajdonosának (?), a kit ott minden igyekezete dacára sem akartak észrevenni és aki aztán magát angolosan ajánlva, elszöppolygott. Mindezen állításomat kompetens helyről megerősíthetem.

Jónak látja nevezett lap privatügyeim, persze hazugságokkal spekulva, szellőztetni. Tagadhatatlan, hogy volt a járásbiróság előtt becsületbeli ügyem, melyet mint vallásánár csakis a törvény útjára terelhettem; ez még mindig nem oly lealázó, mintha valakit minden hónapban más-más szállásadó panaszára kell a hátralékos lakbérfizetésben elmarasztalni.

Sz. azt is tudtára adja olvasóközönségének (?), hogy tanító vagyok. Ez osztályt kivésre látszik becsülni, amiből önként kö-

vetkezethető, hogy iskolát, tanítót csak hal-lásból ismer. Pedig ráferne! — En át vagyok hatva hivatásomtól, ezért büszkén hirdetem, hogy igenis az vagyok és maradok, marad-nék még akkor is, ha a véletlen Dáriussá tenne! A hírlaptudósítás csak mellékfoglal-kozásom. Neki azonban, aki a bádogos és ese-lédközvetítő korában felvett modorról, trivialis kifejezésekről leszokni képtelen, figyelmébe ajánlom ama közmondást: „Varga, vissza kaptafádhhoz!”

Még csak annyit, hogy a Sz. H. bár-minemű főrmendvényére több reflektálni nem fogok, azokat előre is meg nem jelenteknek tekintem, és így polemikába nem bocsátkozom a jövőben, — ha ugyan náluk jövőről szó lehet! — Az a nehány ember, ki még a lapot olvassa, ugys tudja, hogy azok egy örvényben levő embernek végső jajkiáltásai és egy agoniában levő ember szavait nem lehet, nem szabad komolyan venni.

Nyiregyházán, 1898. ápril 26.

Weisz Mór,
tanító.

Legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeresemény jegyzéke.

A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

1,000,000 korona

A nyeresemények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „	200000
2 „	100000
1 „	90000
1 „	80000
1 „	70000
2 „	60000
1 „	40000
3 „	30000
1 „	25000
2 „	20000
3 „	15000
31 „	10000
67 „	5000
3 „	3000
432 „	2000
763 „	1000
1238 „	500
90 „	300
31700 „	200
3900 „	150
4900 „	130
50 „	100
3900 „	50
2900 „	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**
melyek hat húzással soroltatnak ki.

A második nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét megkezdődik és újból

50,000 jut **100,000**
penznyeresemény eredeti sorsjegyre,

tehát az oldalt levő jegyzék szerint a sorsjegyek fele nyereseménnyel huzatik és a nyerési esély igen nagy. Összesen tizenhárom millió 160 000 korona kerül biztos döntésre. A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Minél előbbi megrendelésnél 1-ső osztályú eredeti sorsjegyet a tervszerinti eredeti áron és pedig egy egész 1-ső osztályú sorsjegy 6 frt.
" fél " " 3 frt.
" negyed " " 1 frt 50 kr.
" nyolczad " " 75 kr.

utánvételt, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldünk szét. Hivatatos jegyzéket minden húzás után megküldjük, hivatalos tervezetek díjtalanul rendelkezésre állanak. A húzások nyilvánosan történnék a magy. kir. kormány felügyelete alatt.

Az 1. osztály nyereseményhúzása május hó 11. és 12-én lesz és kérjük b. megrendelését legkésőbb

május hó 11-ig (húzás napja)

közvetlenül hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és TÁRSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói
BUDAPEST,

V., Váci-körút 4/A.

1898. máj. 10. levél kivágandó.

TÖRÖK A. és TÁRSA uraknak
Budapest, Váci-körút 4/A.

Kérem nekem ..... eredeti 1. osztályú osztálysorsjegyet a hivatalos terv-zettel együtt küldeni.

Az összeg: ..... utánveendő mellékelye postautóványval küldetik.
ft

(A mely rovat aláhúgatlan, töltendő)

Pontos cím.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

I. Tűz-, szállítmány- és jégbiztosítási üzlet.

Kiadások

Negyvenedik évi zárszámla 1897. január 1-től december 31-ig.

Bevételek

	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztosítás.									
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonása után	1649740	50							
Függőben maradt károk tartaléka	175175								
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	236245	89							
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	124821	65							
Postabérek	51776								
Adakozások közhasznú célokra 5,246 frt 28 kr. tartalék levonása után		958							
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	551215	29							
Behajthatatlan követelések leírása		9329							
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2000000		4799264	19					
II. Szállítmánybiztosítás.									
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	57682	23							
Függőben maradt károk tartaléka	23365								
A szállítmány-biztosítási üzletet terhelő szerzési és igazgatási költségek	14740								
A következő évrnek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20000		115788	25					
III. Jégbiztosítás.									
Viszontbiztosítások és törlesztések	413956	37							
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	1539003	49							
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosítások utáni bevételek levonása után	234124	03							
Behajthatatlan követelések leírása	3539	32	2190623	21					
1897. évi nyeresémény			319889	74					
			7425565	39					
I. Tűzbiztosítás.									
Az 1896. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2000000								
467.154,016 frt 50 krnyi kötött biztosítások után, valamint a folyó évben lejárt díjrészekből befolyt díjak		5.886,045-39							
lev.: törlesztett díjak 705,342-32 viszontbiztosít. díjak 820,409-20 lejárt visszbizt.-díjr. 1.187,458-58		2.713,210-10			3172835	29			
Az 1896. évben függőben maradt károk tartaléka	118120	63					5290955	92	
II. Szállítmánybiztosítás.									
Az 1896. évről áthozott díjtartalék	20000								
18.668,202 frt 24 krnyi kötött biztosítások utáni díjak		197,071-33							
levonva: törlesztett díjak 11,943-21 viszontbiztosítási díjak 127,434-59		139,317-80			57693	53			
Az 1896. évben függőben maradt károk tartaléka					13353	41		91046	94
III. Jégbiztosítás.									
81.271,097 frt 90 krnyi kötött biztosítások utáni díjak					1742690	78		1742690	78
IV. Egyéb bevételek.									
Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapírok és idegen pénznemek után					275372	94			
Társági ház tiszta jövedelme					25198	81		300871	75
					7425565	39		7425565	39

Vagyon

Mérlegszámla 1897. évi december 31-én.

Teher

	forint	kr.		forint	kr.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	1570374	28			
3.951,800— Magyar földhitelintézet 4 ¹ / ₂ -os korona értékű záloglevelek	1.951,201	frt 25 kr.			
1.470,000 frt Magyar földhitelint. 4 ¹ / ₂ -os talajjavítás és szabályozási záloglevelek á 97,25=	1.429,575	—			
1.000,000— Pesti magyar kereskedelmi bank 4 ¹ / ₂ -os záloglevelek	493,750	—			
500,000 Egyesült budapesti fővárosi takp. 4 ¹ / ₂ -os záloglevelek	244,375	—			
424,800— Budapest fő- és székváros 4 ¹ / ₂ -os korona kölcsön kötvény	208,683	—			
7942 drb Magyar-francia biztosító részvénytársasági részvények	794,200	—			
1084 drb Bécsi biztosító társasági részvények	281,840	—			
15,000— Pesti Lloyd társ. kötv. á 100=	15,000	—			
A fenti értékpapírok után az év végéig esedékes kamatok	38,471	52	5457095	78	
Leszámitolt, viszeszámitolt és egyéb váltók	650000		882920	49	
A társaság háza	460000				
Erzsébetteri házak jelzálog-kölcsön száma			919873	48	
Különféle adások :			375046	27	
a) Pénzkészlet és maradványok és képviselőiségeknél			246095	27	
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél			33101	05	
Jégbiztosítási osztály folyó számlán					
Központi pénzkészlet					
			10594416	62	
Teher					
Reszvényalaptöke: teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 forint			2.000,000	frt —	kr.
Reszvényalaptöke: teljesen befizetett 2000 fél részvény á 500 forint			1.000,000	—	—
Társasági tartaléktöke					3000000
Külön tartalék					3000000
Tűzbiztosítási díjtart. készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül			2.000,000	frt —	kr.
Szállítmány-biztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül			20.000	—	—
Tűzbiztosítási függő károk tartaléka					173175
Szállítmány biztosítási függő károk tartaléka					23365
Különféle hitelek					483247
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok					2683
Előbbi magyar általános biztosító társaság „Léva-alap”					86694
Előbbi magyar általános biztosító társaság „Ezredéves alapítvány”					30888
Tiszviselők nyugdíjalapja					535691
Ornody Vilmos-alap					10014
Előbbi biztosítási osztály folyó számlán					205670
1897. évi nyeresémény					319889
					10594416

II. Életbiztosítási üzlet.

Kiadások

Harminezötödik évi zárszámla 1897. január 1-től december 31-ig.

Bevétel

	forint		kr.			forint		kr.	
Törlesztett kötvények díja	276296	74			A mult évből áthozott díjtartalék			29550383	99
Visszaváltott kötvényekért	419854	61			Befolyt díjak: ez évben kiállított kötv. után	460499	08		
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	1050907	92			az előbbi években kiállított kötvények után	4343700	45		
Lejárt kiházasítási tőkékért	1292827	24			a biztosított tőke emelésére fordított nyere-			4823254	86
Kiházasítási biztosításoknál haláleset követ-					remények	19055	33		
keztében díjvisszatérítés	39671	99			Mult évi függőben volt károk és díjvisszate-			219325	09
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tar-					ritések tartaléka				
tartaléka	241653	24			Mult évi függőben volt kiházasítási tőkék			230905	60
Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka	229137	60			tartaléka			107985	50
Évjáradékokért	105379	19			Illetékek			1355263	55
Viszontbiztosítási díjak	118923	96			Kamatjövdelem				
Bélyegekért	94827	42							
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti és									
egyéb költségek	234507	15							
Tiszti fizetések	86068	75							
Jövedelmi adóért	6458	08							
Orvosi díjakért	43160	62							
Szerzési és díjbehajtási költségek	328579	86							
Kisorsolt biztosítások tartaléka	15000	—							
Behajthatlan tartozások leírása	14556	74	4597811	11					
Díjtartalék ez év végén			31393283	83					
1897. évi nyeresemény			296023	65					
			36287118	59				36287118	59

Vagyon

Mérleg-számla 1897. december 31-én.

Teher

	forint		kr.			forint		kr.	
Ertékpapírok	28.366,007	frt	79	kr.,	ugyanis:				
105.000 Kor. n. é. magyar kir. 4 ¹ / ₂ -os kor. járadék 99 frt 60 kr-ával	52290				Díjtartalék	32.034,612	frt	74	kr.
33.700 forintnyi magy. kir. 4 ¹ / ₂ -os aranyjáradék 121 frt 50 kr-ával	40945				levonva a biztosítási díjtartalék	641,328	frt	91	kr.
6.473,500 frtnyi magy. földhitelint. 4 ¹ / ₂ -os záloglevelek 98 frt 50 kr-ával	6376397	50			31393283	83			
6.393,000 frtnyi magyar földhitelintézet 4 ¹ / ₂ -os talajjavítás és szá-	6217192	50			Biztossági alap	191086	84		
hályozási záloglevelek 97 frt 25 kr-ával	700137	50			Kiházasítási tőkék nyereseménye	540421	51		
1.418,000 Kor. n. é. m. földh. 4 ¹ / ₂ -os korona-záloglev. 98 frt 75 kr-ával	929500				Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	241653	24		
929.500 frtnyi pesti magy. keresk. bank 4 ¹ / ₂ -os zálogl. 100 frt-ával	68000				Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka	229137	60		
68.000 frtnyi m. keresk. bank 4 ¹ / ₂ -os közs. kölcsönkötv. 100 frt-ával	101000				Díjlesztésekre vonatkozó nyeresemények tartaléka	236	10		
101.000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhit. 4 ¹ / ₂ -os zálogl. 100 frt-ával	90000				Tulélési csoportok számlája	62941	93		
90.000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelint. 5 ¹ / ₂ -os zálogl. 100 frt-ával	300000				Előre fizetett díjak 1898. évre	3198	47		
300.000 frtnyi m. takarekp. közp. jelzálogh. 4 ¹ / ₂ -os zálogl. 100 frt-ával	139000				Fel nem vett nyeresemények 1896. évről	43	81		
139.000 frtnyi m. orsz. közp. takarekpénzt. 4 ¹ / ₂ -os zálogl. 100 frt-ával	742000				Kisorsolt biztosítások tartaléka	15000	—		
742.000 frtnyi egyes. bpesti fővárosi tkpénzt. 4 ¹ / ₂ -os zálogl. 100 frt-ával	36432	50			Viszontbiztosított intézetek és mások követelése	14252	10		
29.500 frtnyi m. jelz.-hitelb. 4 ¹ / ₂ -os nyer.-kölcs. kötv. 123 frt 50 kr-ával	110				1897. évi nyeresemény	296023	65		
Magyar jelz.-hitelbank 4 ¹ / ₂ -os köles. 5 drb nyereseményjegye 22 frt-ával	280000								
280.000 frtnyi magy. jelzálog-hitelbank 4 ¹ / ₂ -os záloglev. 100 frt-ával	2467400								
2.467.400 frtnyi Budapest fővár. 4 ¹ / ₂ -os kölcsönkötv. 100 frt-ával	1689500								
1.689.500 frtnyi m. kir. államvas. ezüstköles. 4 ¹ / ₂ -os kötv. 100 frt-ával	117367								
97.400 frtnyi m. kir. kel. v. államk. 5 ¹ / ₂ -os aranykötv. 120 frt 50 kr-ával	194305								
199.800 frtnyi magy. kir. 4 ¹ / ₂ földtehermentesít. kötv. 97 ¹ / ₂ frt-ával	6514000	50							
6.514.000 frtnyi magy. kir. italm. jogkártal. 4 ¹ / ₂ -os kötv. 100 frt-ával	980445	67							
Besztercebánya-brezovai és piski-vajdahunyadi vasuti els. kötvény	40700								
40.000 frtnyi egyesített államadósság 4 ¹ / ₂ -os papírjáradék (május-	227284	12							
november lejár) 101 frt 75 kr-ával	62000								
510.945 Lire 75 c. olasz 5 ¹ / ₂ -os járadék és kamatai	252522	76							
Tulélési csoportok értékpapírjai: 62.000 frtnyi magyar kir. italméresi	192486	24							
jogkártalanítási 4 ¹ / ₂ -os kötvények 100 frt-ával	3187628	—							
1897-ben esedékes kamatok és elszámolt penzküldemény	8420	69							
Jelzálog-kölcsönök	205670	90							
Kötvény-kölcsönök	774542	70							
Viszontbiztosítási kötvény-kölcsönök	32987279	08						32987279	08
A központ tartozása folyó számlán									
Vezér- és főügynökök és mások tartozásai									

Budapest, 1897. decemberhó 31-én.

Kacsvinszky János,

életbiztosítási könyvvivő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Szendé Károly,

a központi könyvezés főnöke.

báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormódy Vilmos, báró Schossberger Zsigmond, gróf Zichy Nándor.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.

Budapesten, 1898. márczius hó 4-én.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

gróf Batthyány Géza, Giczey Samu, Hajós József, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond.

Bővebb felvilágosítással szolgál a társaság helybeli képviselője: ZUCKER HENRIK.